

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра психології, педагогіки і туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика і психологія професійної комунікації

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки	доктор філософії
галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності	035 Філологія 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-наукові програми	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова
статус дисципліни	дисципліна загальної підготовки

Форма навчання денна, вечірня, заочна

Навчальний рік 2020 – 2021

Семестр I

Кількість кредитів ЄКТС 2

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

Розробник:

Крюкова Олена Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ.

Рецензенти:

Матвієнко Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ.

Долинська Любов Василівна, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки і туризму КНЛУ, протокол № 1 від «31» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Матвієнко О. В.
(ПІБ)

Схвалено на засіданні вченої ради університету, протокол № 3 від «14» вересня 2020 р.

Голова вченої ради

(підпис)

Васько Р. В.
(ПІБ)

1. Мета вивчення дисципліни:

сприяти *формуванню у аспірантів системи наукових знань* про сутність та морально-психологічні проблеми професійної комунікації, що дозволить поглибити і систематизувати знання слухачів, підвищити їх комунікативну компетентність і комунікативну культуру та буде спонукати до пошуку ефективних технологій професійної комунікації, етично обґрунтованих рішень в ході виконання науково-дослідних робіт; сприяти *усвідомленню аспірантами необхідності дотримання норм* професійної етики, академічної доброчесності та розширення загального культурного світогляду, *формуванню здатності* планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку, стратегій дослідницького самовдосконалення, *вихованню* професійних і особистісних якостей аспіранта, необхідних для здійснення науково-дослідної та викладацької діяльності.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	10 год.	2 год.
семінарські заняття	10 год.	4 год.
практичні заняття	–	–
консультації	–	–
самостійна робота	40 год.	54 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

3.1. *Знати:* основні категорії і поняття психології ділової комунікації, механізми, закономірності та специфіку взаємодії людей в колективах, особливості організації комунікативного процесу, бар'єри спілкування, ефективність ділової взаємодії, принципи, норми і правила професійної етики.

3.2. *Вміти:* використовувати в професійній діяльності знання про психологічні особливості взаємодії у колективах, володіти технологіями успішних комунікацій в колективах, психолого-педагогічними методами організації освітнього середовища з використанням інтерактивних та інноваційних технологій.

Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області філософії, психології, педагогіки і психології вищої школи. Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу «Етика і психологія професійної комунікації» і мають високу ступінь кореляції з ними.

4. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Етика і психологія професійної комунікації» належить до переліку дисциплін загальної підготовки аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо етичних і психологічних проблем професійної комунікації: особливостей вербального і невербального аспектів ділового дискурсу, комунікативних бар'єрів, переконання, аргументації, маніпуляції, агресивної і конфліктної поведінки в професійній комунікації, моральних основ міжособистісних відносин, специфіки морального вибору в умовах ціннісно-світоглядної кризи, особливостей ділового етикету і його ролі в професійній комунікації, академічної доброчесності науковця та освітянина, крос-культурних особливостей в професійних комунікаціях. Курс сприяє усвідомленню аспірантами необхідності дотримання норм професійної етики, академічної доброчесності та розширення загального культурного світогляду. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями організовувати комунікативний процес, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, гендерної, національної та інших

соціальних груп; планувати і вирішувати завдання професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення.

Курс включає один організаційний модуль і три змістовних модуля. У першому модулі дається уявлення про *предмет і теоретико-методологічні основи етики і психології професійної комунікації*, комунікативну компетентність і комунікативну культуру особистості як чинників особистісного і професійного розвитку фахівця і умов успішної професійної комунікації; *психологічні особливості професійної комунікації*: моделі комунікативної ситуації, вербальний і невербальний аспекти ділового дискурсу, види комунікативних бар'єрів, переконання як комунікативний процес, аргументацію як раціонально-логічну частину переконання, морально-етикетні правила спору, психологічні прийоми впливу на учасників спору, маніпуляції в спілкуванні і їх нейтралізацію, вербальну і невербальну агресію в спілкуванні, мобінг і тролінг як форми агресивної поведінки, форми вербальної агресії, невербальні компоненти агресивних висловлювань, способи нейтралізації та профілактики агресії, конфлікти і конфліктні ситуації, вибір стилю поведінки, відповідного конфліктній ситуації, психологічні типи людей за темпераментом і характером, гендерні тенденції в спілкуванні, технології підвищення особистісної ефективності як основи комунікативної компетентності, стратегії ефективної комунікації.

У *другому модулі* розглядаються *етичні основи професійної комунікації*: моральні основи міжособистісних відносин (гуманність, справедливість, прощення, терпимість, толерантність, вибачення, християнське милосердя, борг подяки), золоте правило моральності, етикет критики, етика турботи, дарування, мистецтво компліменту, функції ритуалів етикету в спілкуванні; специфіка морального вибору в умовах ціннісно-світоглядної кризи; особливості ділового етикету і його роль в професійній комунікації; *академічна доброчесність викладача вищої школи*: етичні норми і принципи у вищій освіті, етика взаємин викладача і аспіранта, етикет спілкування з колегами, адміністрацією університету, іншими стейкхолдерами; кодекс честі як інструмент дотримання академічної доброчесності науковця та освітянина, види порушень академічної доброчесності (порушення етичних принципів та вимог дисципліни чи освітньої програми під час написання письмових робіт, неправомірна вигода/хабарництво на сесії та у вирішенні позанавчальних питань, примусові благодійні внески та примусова праця, конфлікт інтересів та ін.), відповідальність за дотримання академічної доброчесності, управління процесом дотримання академічної доброчесності, заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти.

У *третьому модулі* дається уявлення про *крос-культурні особливості в професійних комунікаціях*: когнітивні константи і культурологічні моделі міжкультурної диференціації, дискурсивні моделі в різних культурах, взаємозв'язок національної ментальності та корпоративної культури, невербальну семіотику та її значення в міжкультурній діловій комунікації, деякі аспекти гастрономічного етикету і етикету дарування в різних культурах, ділові норми поведінки (дрес-код, ділове листування, ведення переговорів, ділові подарунки, ділову телефонну розмову та ін.), особливості професійної комунікації в Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Японії, Єгипті, Італії, Франції, Португалії, Швеції, Фінляндії, Китаї, Індії та ін.

5. Компетентності аспірантів, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Етика і психологія професійної комунікації»

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою.

ЗК 2. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

ЗК 3. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.

ЗК 4. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.

ЗК 6. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 7. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Усвідомлення ролі наукових знань про етичні і психологічні проблеми професійної комунікації, необхідних для підвищення комунікативної компетентності і комунікативної культури аспірантів, пошуку оптимальних технологій професійної комунікації, побудованих з урахуванням психологічних особливостей людей, правил і принципів професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина.

ФК 2. Здатність орієнтуватися у психологічних та етичних витоках професійної комунікації, володіти теоретико-методологічним апаратом етики і психології професійної комунікації.

ФК 3. Здатність виявляти специфіку професійної комунікації з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людини, її приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп.

ФК 4. Здатність аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини.

ФК 5. Здатність прогнозувати зміни і динаміку рівня розвитку і функціонування професійної комунікації в організації.

ФК 6. Здатність обирати і застосовувати оптимальні технології комунікації, побудовані на правилах професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина, що дозволяють здійснювати розв'язання типових задач в різних галузях професійної практики.

ФК 7. Здатність організовувати комунікативний процес, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп.

ФК 8. Здатність планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.

ФК 9. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп.

ФК 10. Здатність налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності, побудовані на правилах і принципах академічної доброчесності науковця та освітянина, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК 11. Здатність застосовувати у фаховій діяльності норми і принципи професійної етики, нести відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення наукової та педагогічної діяльності, керуватися загальнолюдськими цінностями.

Таблиця 1

Матриця відповідності компетентностей, визначених навчальною дисципліною (освітнім компонентом) «Етика і психологія професійної комунікації» компетентностям, визначеним освітньо-науковою програмою

Програмні компетентності	Компетентності, визначені навчальною дисципліною (освітнім компонентом)										
	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11
Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, теорії літератури, перекладознавства, семіотики), історії їх становлення і розвитку, сучасного стану й актуальних проблем, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень (мовознавчих, літературознавчих, перекладознавчих)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Загальні компетентності (ЗК) ЗК 3. Здатність планувати і здійснювати комплексні дослідження на основі набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою	+			+	+	+	+				+
ЗК 4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення	+	+	+	+	+	+	+	+			+
ЗК 7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 10. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми	+	+	+	+	+	+	+		+		

ЗК 11. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми	+	+	+	+	+	+	+		+		+
ЗК 12. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо)	+	+	+	+	+	+	+			+	
Фахові компетентності (ФК) ФК 6. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів; вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань у галузі філології, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому; використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та в обраній галузі філологічних досліджень	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ФК 8. Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія», що передбачає самостійну розробку методів і технологій навчання, формування відповідної адекватної інформаційної бази, здійснення аналітичного супроводу розроблених технологій; здатність до організації та проведення навчальних занять, удосконалення методології науково-педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних умінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; здатність оцінювати наукові проекти в галузі освіти, здатність створювати власні науково-педагогічні матеріали за профілем кафедри	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+

6. Результати навчання аспірантів з дисципліни (освітнього компонента) «Етика і психологія професійної комунікації»

Результати навчання аспірантів з дисципліни базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-науковими програмами «Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство» та «Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова»:

ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН 6. Планувати, ініціювати, організувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проєктів, організувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН 9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у

психологічних, етичних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини												
5. Прогнозувати зміни і динаміку рівня розвитку і функціонування професійної комунікації в організації			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6. Знаходити оптимальні шляхи взаємодії у професійному колективі та застосовувати оптимальні технології комунікації, побудовані на правилах і принципах професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина, для успішного здійснення науково-дослідної та професійної діяльності		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
7. Організовувати комунікативний процес, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп		+	+	+		+		+	+	+	+	+
8. Планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності							+			+		
9. Демонструвати високу ступінь самостійності, авторитетність, інноваційність у професійній та науковій діяльності			+	+	+	+			+	+	+	
10. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп		+	+	+				+				
11. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності, побудовані на правилах і принципах академічної доброчесності науковця та освітянина, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах						+	+		+	+	+	+
12. Застосовувати у фаховій діяльності норми і принципи професійної етики, нести відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення наукової та педагогічної діяльності, керуватися загальнолюдськими цінностями		+	+	+		+		+	+	+	+	+

7. Відповідність програмних результатів навчання, методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни (освітнього компонента) «Етика і психологія професійної комунікації»

**Матриця відповідності програмних результатів навчання,
методів навчання та форм оцінювання з навчальної дисципліни
(освітнього компонента) «Етика і психологія професійної комунікації»**

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення</i>	Індивідуальне і групове опитування
ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження		
ПРН 6. Планувати, ініціювати, організувати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організувати роботу дослідницьких колективів	<i>Технологія особистісно орієнтованого навчання</i>	Експрес-контроль
ПРН 9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень; упевнено володіти академічною українською та іноземною мовами у професійній діяльності та філологічних дослідженнях для реалізації комунікації; демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високу ступінь самостійності, академічну та професійну добросесність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності	<i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання</i>	Оцінювання роботи аспірантів в групах.
ПРН 10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо)	<i>Методи навчання:</i> • групова дискусія, • дидактичні та ділові ігри, що імітують досліджувані процеси, • ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень, інтерв'ю), презентація результатів	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів
ПРН 11. Організувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності		
ПРН 12. Оцінювати власну наукову і професійну діяльність, обирати і втілювати стратегії саморозвитку та самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності		
<i>ПРН 17. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації</i>		Тематичне тестування

ПРН 18. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку студента, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати педагогічну майстерність	виконаних досліджень	
ПРН 20. Обирати оптимальні інформаційні технології дистанційного навчання у власній педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів	Індивідуальні завдання: • творчі есе з проблем професійних комунікацій,	Модульна контрольна робота
ПРН 21. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації	• психодіагностичні завдання (психологічні тести),	
ПРН 22. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми	• психологічні задачі та вправи	Залік

8. Система оцінювання результатів навчання (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень аспірантів)

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна «Етика і психологія професійної комунікації» здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою психології педагогіки та фізичного виховання на своєму сайті та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Таблиця 4

Система оцінювання результатів навчання аспірантів з дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Творче есе	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації» передуює написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Таблиця 5

Підсумковий (семестровий) контроль результатів навчання аспірантів з дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації»

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології,

педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації» проводиться у формі *заліку* за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота	лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Предмет і теоретико-методологічні основи етики і психології професійної комунікації. Психологічні особливості професійної комунікації									
1.1.	<i>Предмет і теоретико-методологічні основи етики і психології професійної комунікації. Комунікативна компетентність і комунікативна культура особистості</i>	6	1	1	4	6	1		5
1.2.	<i>Психологічні особливості професійної комунікації: моделі комунікативної ситуації, вербальний і невербальний аспекти ділового дискурсу, комунікативні бар'єри, переконання, аргументація, маніпуляції, агресія і конфлікти в спілкуванні, психологічні типи і гендерні особливості в спілкуванні, стратегії ефективної комунікації</i>	18	3	3	12	24	1	1	22
Змістовий модуль 2. Етичні основи професійної комунікації. Академічна доброчесність науковця та освітянина									
2.1.	<i>Етичні основи професійної комунікації: моральні основи міжособистісних відносин, етикет критики, етика турботи, дарування, мистецтво компліменту, специфіка морального вибору в умовах ціннісно-світоглядної кризи; особливості ділового етикету і його роль в професійній комунікації</i>	12	2	2	8	12	1		11
2.2.	<i>Академічна доброчесність науковця та освітянина: етичні норми і принципи у вищій освіті, кодекс академічної доброчесності викладача вищої</i>	12	2	2	8	12		1	11

	школи, види порушень академічної доброчесності, відповідальність за дотримання академічної доброчесності								
Змістовий модуль 3. Крос-культурні особливості в професійних комунікаціях									
3.1.	<i>Крос-культурні особливості в професійних комунікаціях: когнітивні константи і культурологічні моделі міжкультурної диференціації, дискурсивні моделі в різних культурах, національна ментальність та корпоративна культура, невербальна семіотика в міжкультурній діловій комунікації, особливості професійної комунікації в Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Японії, Єгипті, Італії, Франції, Португалії, Швеції, Фінляндії, Китаї, Індії та ін.</i>	12	2	2	8	12		1	11
	Разом годин за модулем 1	60	10	10	40	60	2	4	54
	Усього годин	60	10	10	40	60	2	4	54

10. Рекомендована література (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна:

- Ассуирова, Л. В., & Десяева, Н. Д. (2020). *Педагогическая риторика*. Издательство Юрайт.
- Бодров, В. А. (2006). *Психология профессиональной деятельности. Теоретические и прикладные проблемы*. Институт психологии РАН.
- Болотова, А. К. (2020). *Социальные коммуникации. Психология общения*. Издательство Юрайт.
- Вербицкий, А.А., & Щербакова О. И. (2016). *Конфликтологическая культура специалиста: технологии формирования*. Московский педагогический государственный университет.
- Воронин, А. (2015). *Дискурсивные способности. Теория, методы изучения, психодиагностика*. Институт психологии РАН.
- Гофман, Э. Г. (2009). *Ритуал взаимодействия: Очерки поведения лицом к лицу*. Смысл.
- Ильин, Е. П. (2011). *Дифференциальная психология профессиональной деятельности*. Питер Ком.
- Корнеенков, С. С. (2020). *Психология и этика профессиональной деятельности*. Издательство Юрайт.
- Корягина, Н. А. (2020). *Самопрезентация и убеждающая коммуникация*. Издательство Юрайт.
- Кузнецов, И. Н. (2017). *Риторика, или Ораторское искусство*. ЮНИТИ-ДАНА.
- Кулинич, М. А., & Кострова, О. А. (2017). *Теория и практика межкультурной коммуникации*. ФЛИНТА.
- Лавриненко, В. Н. (2020). *Деловая этика и этикет*. Издательство Юрайт.
- Москвин, В. П. (2019). *Риторика и теория аргументации*. Издательство Юрайт.
- Панфилова, А. П. (2020). *Культура речи и деловое общение*. Издательство Юрайт.
- Перехвальская, Е. В. (2019). *Этнолингвистика*. Издательство Юрайт.
- Персикова, Т. Н. (2011). *Межкультурная коммуникация и корпоративная культура*. Логос.
- Сорокина, Н. В. (2014). *Национальные стереотипы в межкультурной коммуникации*. ИЦ РИОР, НИЦ ИНФРА.

Стадний, Є. (2019). Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах.

<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality>

Таратухина, Ю. В. (2019). *Деловые и межкультурные коммуникации*. Издательство Юрайт.

Таратухина, Ю. В., & Безус, С. Н. (2020). *Бытовая культура и этикет народов мира: межкультурная коммуникация*. Издательство Юрайт.

Чернышова, Л. И. (2020). *Психология общения: этика, культура и этикет делового общения*. Издательство Юрайт.

Додаткова:

Берри, Д. (2007). *Кросс-культурная психология. Исследования и применение*. Гуманит. Центр.

Бутовская, М. Л. (2004). *Язык тела: природа и культура (эволюционные и кросс-культурные основы невербальной коммуникации человека)*. Научный мир.

Гойхман, О. Я., & Надеина, Т. М. (2018). *Речевая коммуникация*. ИНФРА-М.

Гришина, Н. В. (2007). *Психология конфликта*. Питер.

Гулевич, О. А. (2007). *Психология коммуникации*. Московский психолого-социальный институт.

Доценко, Е. Л. (2003). *Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита*. Речь.

Зеер, Э. Ф. (2003). *Психология профессий*. Академический Проект.

Иванчикова, Т. В. (2017). *Речевая компетентность в педагогической деятельности*. Флинта.

Ильин, Е. П. (2010). *Психология общения и межличностных отношений*. Питер.

Кафтан, В. В. (2020). *Деловая этика*. Издательство Юрайт.

Климов, Е. А. (2003). *Психология профессионала*. Издательство Московского психолого-социального института.

Коноваленко, М. Ю. (2019). *Деловые коммуникации*. Издательство Юрайт.

Корягина, Н. А. (2020). *Психология общения*. Издательство Юрайт.

Крейдлин, Г. Е. (2002). *Невербальная семиотика*. Москва: Новое литературное обозрение.

Крейдлин, Г. Е., & Кронгауз, М. А. (1997). *Семиотика или азбука общения*. МИРОС.

Крэйхи, Б. (2003). *Социальная психология агрессии*. Питер.

Лабунская, В. А. (1999). *Невербальное поведение: структура и функции*. Аспект Пресс.

Лавриненко, В. Н. (2020). *Деловая культура*. Издательство Юрайт.

Леонтьев, А. А. (2005). *Психология общения*. Смысл; Издательский центр «Академия».

Львова, А. С. (2020). *Культура речи и деловое общение педагога*. Издательство Юрайт.

Максименко, С. Д. (2002). *Психология в социальной та педагогичній практиці: методологія, методи, програми, процедури*. Наукова думка.

Мацумото, Д. (2008). *Человек, культура, психология. Удивительные загадки, исследования и открытия*. Прайм-Еврознак.

Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.

<https://mon.gov.ua/>

Минева, С. А. (2014). *Риторика диалога: теоретические основания и модели*. Издательство «ФЛИНТА».

Митрошенков, О. А. (2020). *Деловое общение: эффективные переговоры*. Издательство Юрайт.

Обухов, А. С. (2020). *Психолого-педагогическое взаимодействие участников образовательного процесса*. Издательство Юрайт.

Павлова, Л. Г., & Кашаева, Е. Ю. (2019). *Деловые коммуникации*. КноРус.

Рамендик, Д. М. (2020). *Психология делового общения*. Издательство Юрайт.

Ратников, В. П. (2019). *Деловые коммуникации*. Издательство Юрайт.

Ридецкая, О. Г. (2012). *Психология общения*. Директ-Медиа.

Руднев, В. (2013). *Риторика. Деловое общение*. КноРУС.

Спивак, В. А. (2019). *Деловые коммуникации. Теория и практика*. Издательство Юрайт.

Стефаненко, Т. Г. (2008). *Социальная психология и культурный контекст*. Аспект Пресс.

Триандис, Г. (2007). *Культура и социальноповедение*. Форум.

- Урбанович, А. А.(2007). *Психология управления конфликтными ситуациями в деятельности руководителя*. Бахрах-М.
- Albarracin, D., Cohen, J. B., & Kumkale, G. T. (2003). When communications collide with recipients' actions: effects of post_message behavior on intentions to follow the message recommendation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 834–845.
- Haas, J. W., & Arnold, C. L. (1995, April). «An Examination of the Role of Listening in Judgments of Communication Competence in Co-Worker» Text. *The Journal of Business Communication*, 123–128.

11. Додаткові ресурси (за наявності):

Посилання на електронні ресурси (не тільки відкриті), на яких розміщено додаткову інформацію щодо дисципліни – приклади контрольних та екзаменаційних завдань, тематика рефератів, методичні вказівки з виконання самостійної роботи тощо)

http://www.socioniko.net/ru/books/journals.html	Огляд періодичних видань з психології
www.polpsy.ru	Кафедра соціології і психології політики МГУ імені М.В. Ломоносова
http://psychlib.ru/	Електронна бібліотека Московського державного психолого-педагогічного університету
http://www.psy.msu.ru/science/vestnik/archive.html	Архів номерів журналу «Вестник Московського університету Серія 14. Психологія»
http://political.psychology.spb.ru/	Кафедра соціальної психології СПбГУ
http://flogiston.ru/	Психологія з перших рук / ФЛОГИСТОН. Психологія інтернет, соціальна психологія, новини сучасної психології

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна (за потреби)